

Datum : 11 november 2003

Hersenletsel bij bokkers en voetballers is te beperken

De helft van alle voetballers krijgt ergens in de sportloopbaan een hersenschudding. Bij amateurbokkers eindigt één op de acht gevechten in een hersenschudding, en bij profbokkers geldt dat waarschijnlijk voor bijna alle wedstrijden. Bij sporters die meerdere hersenletsels oplopen, dreigt chronische hersenbeschadiging en dat kan weer leiden tot dementie. Onder profbokkers vallen in dat opzicht de meeste slachtoffers: bij 40 tot 80 procent is chronisch hersenletsel aangetoond. Er zijn aanwijzingen dat veelvuldig koppen ook een rol kan spelen bij het ontstaan van chronisch hersenletsel. Hersenletsel door boksen of voetballen is niet volledig te voorkomen, maar wel kan de schade beperkt worden. De Gezondheidsraad brengt hierover vandaag advies uit aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Bij zowel bokkers als voetballers moet de diagnose hersenletsel al tijdens de wedstrijd worden gesteld, om te bepalen of het verantwoord is de sporter nog verder te laten deelnemen. Met een hersenschudding doorspelen is uit den boze. De Gezondheidsraad ziet bij de diagnose van zowel acuut als chronisch hersenletsel een belangrijke taak weggelegd voor neuropsychologische tests en beveelt aan deze op te nemen in elke verplichte sportkeuring.

De bokssport kan volgens de Gezondheidsraad door regelaanpassingen minder riskant gemaakt worden. Bokkers moeten zo goed mogelijk worden geïnformeerd over de risico's van hun sport, zowel op de korte als op de lange termijn, en ze zouden alleen horen te boksen als ze die risico's accepteren. Wedstrijddeelname van jongeren onder de zestien jaar zou verboden moeten worden. De raad beveelt aan ringartsen een opleiding te geven die voldoet aan de eisen van de internationale amateurbokkersbond en hen tevens, evenals scheidsrechters en trainers, regelmatig bij te scholen.

In vergelijking met amateurs lopen professionele bokkers veel meer risico, onder meer omdat ze zonder hoofdbescherming boksen en hun wedstrijden langer duren. Het is onduidelijk of er voor profbokkers in Nederland altijd adequate medische begeleiding is. De Nederlandse Boksbond heeft wel een medische commissie voor de amateurs, maar niet voor de profs. Bovendien is een groot deel van de profbokkers buiten de NBB georganiseerd. De Gezondheidsraad geeft daarom in overweging om - mochten

regelaanpassingen lang op zich laten wachten of weinig effect sorteren op de mate waarin boksers hersenletsel oplopen - profboksen in Nederland te verbieden.

In het voetbal heeft de KNVB maatregelen in gang gezet om hersenletsel bij spelers te voorkomen en om zo nodig adequate behandeling te geven. De Gezondheidsraad vindt dat deze maatregelen nog verder aangescherpt zouden moeten worden.

Tijdens voetbalwedstrijden zou altijd medische zorg aanwezig moeten zijn om een hersenschudding vast te stellen en maatregelen te nemen. Bij profwedstrijden in Nederland is dat het geval, maar bij de amateurs is het - alleen al vanwege het grote aantal wedstrijden - niet altijd mogelijk. Daar zou deze taak door coaches en scheidsrechters moeten worden overgenomen. Er is in de Verenigde Staten een langs-de-lijn test ontwikkeld waarmee ook een leek eenvoudig kan bepalen of een speler mogelijk een hersenschudding heeft opgelopen. De Gezondheidsraad beveelt aan deze test ook in Nederland te gebruiken. Bij vermoeden van een hersenschudding dient de speler uitgebreider onderzocht te worden.

De preventie van hersenletsel is ook gediend met een strikte handhaving van de regels van het spel, en met een bijstelling daarvan op twee punten. De internationale voetbalfederatie (FIFA) werkt al aan een 'elleboogverbod' bij koppen. De Gezondheidsraad pleit voor een snelle en algemene invoering hiervan. Een tweede aanbeveling is om een tijdelijke spelerswissel toe te staan. Een geblesseerde speler kan dan uitgebreider worden onderzocht zonder dat dit een negatieve invloed heeft op de sterkte van het elftal.

De Gezondheidsraad pleit voor het aanleren van goede koptechnieken en is het eens met het standpunt van de KNVB dat koptraining niet aan spelers onder de zestien gegeven zou moeten worden. Daarnaast is de raad voorstander van meer onderzoek naar de biomechanica van koppen. Uitbreiding van de kennis hierover is dringend gewenst om het ontwikkelen van eventuele beschermingsmiddelen mogelijk te maken.

Tot slot pleit de Gezondheidsraad voor het opzetten van een kenniscentrum, met als taken de registratie van gevallen van hersenletsel, de coördinatie van onderzoek naar de effectiviteit van maatregelen en het verzorgen van opleidingen.

De publicatie *Hersenletsel bij boksers en voetballers*, nr 2003/19 is verkrijgbaar bij het secretariaat van de Gezondheidsraad, fax (070) 340 75 23, e-mail: order@gr.nl, www.gr.nl. Nadere inhoudelijke inlichtingen verstrekken dr Eric van Rongen (tel. (070) 3405730 of 06-55111295; e-mail e.van.rongen@gr.nl) en prof.dr J Troost (tel. (043) 358 0425; e-mail jtroost@knmg.nl).